

نجوم، انسان‌شناسی و مانند آن، همه اینها دینی است و ما علم غیردینی در این فضاها نخواهیم داشت؛ اگر آن علوم، به هنر، تئاتر و فعل انسان برگشت، این می‌تواند دو قسم باشد؛ ولی اگر فعلی مربوط به کار خداست، این یقیناً دینی است و غیردینی نخواهد بود.

توضیح این مطلب این است که اگر کسی درباره قول و یا فعل پیغمبر یا امام علیه السلام بحث کند، این علم می‌شود دینی؛ آن‌گاه چگونه درباره فعل خدا اگر بحث کند، علم دینی نیست؟! یعنی اگر کسی بحث کند که امام صادق علیه السلام چه کارهایی را انجام داد، این علم می‌شود دینی؛ ولی اگر دانشگاه بحث کند که خدا چه کارهایی را انجام داد و انجام می‌دهد، این دینی نیست؟! فرض ندارد که ما علمی داشته باشیم به نام فیزیک، شیمی، دریاشناسی، صحرانشناسی، ستاره‌شناسی و مانند آن، آن‌وقت این دینی نباشد! منتها عنایت دارید که علمی دینی است که موضوع آن دین باشد؛ اگر گفته شد، عقیده، اخلاق و مانند آن عصاره دین هستند، بازگشتش به‌همین است. چیزی که به خدا، اسم خدا، وصف خدا، فعل خدا، قول خدا و اثر خدا برمی‌گردد، دینی است. قهراً تمام علومی که در دانشگاه‌ها هست و موضوع آن مربوط به جهان هستی است؛ چون جهان هستی فعل خداست، بحث درباره فعل خدا خواهد بود و قهراً این می‌شود دینی؛ منتها روش علم گاهی دینی است و گاهی غیردینی؛ مثلاً همان فقه که از برجسته‌ترین و رایج‌ترین علوم دینی به‌شمار می‌رود، ممکن است روش غیردینی داشته باشد؛ مانند اینکه کسی بخواهد. معاذالله. از راه قیاس فتوا بدهد که این روش، روش غیردینی رسد. فرق است بین علم دینی و روش دینی؛ پس اگر علمی موضوع آن به خدا برگشت، حتماً دینی است و اگر علمی موضوع آن، فعل انسان بود، این می‌تواند دینی باشد و می‌تواند غیردینی باشد.

بحث بعدی آن است که اگر علمی دینی بود، روش آن ممکن است دینی و غیردینی باشد. اگر با برهان عقلی و نقلی مطلبی ثابت شد، فیزیک، هم علم آن و هم روش آن دینی است؛ ولی اگر کسی بخواهد، با قیاس باطل، قیاس، گمان، خیال و وهم مطلبی را پیش ببرد، این روش غیردینی است و از حریم بحث هم بیرون است. پس علم به‌معنای مجموعه مسائلی، اگر مربوط به نظام هستی باشد، حتماً دینی است.

حوزه درباره قول خدا و پیغمبر و ائمه علیهم السلام بحث می‌کند. دانشگاه هم درباره فعل خدا بحث می‌کند؛ آن می‌گوید: خدا چنین کرد و حوزه می‌گوید: خدا چنین گفت! محور هر دو خدا، اسمای خدا، اوصاف خدا، اقوال و افعال خداست، قهراً حوزه و دانشگاه زیر پرچم توحید به‌سر می‌برند. «الا ولابد» متحد خواهند بود. گاهی ممکن است، مشکلات اخلاقی و روانی یکی را از دیگری جدا کند. آن در سطح نازل مطرح است؛ ولی دو نهاد پربرکت علمی، تنها چیزی که باعث هماهنگی این نهادهاست، همان علم است و آن علم دین است که در حوزه می‌گویند: خدا چنین گفت و در دانشگاه‌ها می‌گویند: خدا چنین کرد.

امیدواریم که اساتید بزرگ و بزرگوار دانشگاه‌ها، دانشجویان عزیز و گرامی در زیر پرچم توحید، اشیا و حقایق عالم را ارزیابی کنند و رهبری کاروان بشریت را در مسیر علم به عهده بگیرند و پیشگام و پیشرو اینها در تمدن نوین اسلامی و در تأمین حسنات دنیا و حسنات آخرت باشند! مجدداً مقدم همه شما فرهیختگان را گرامی می‌داریم و از برگزارکنندگان این همایش وزین حق شناسی می‌کنیم.

• رجال تفسیری یک حقیقت عینی و یک علم است

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین مرتضی جوادی آملی هم در این مراسم، حوزه علمیه قم را اساسی‌ترین رکن پژوهش در نظام اسلامی عنوان کرد و افزود: کتابی که امروز رونمایی می‌شود، حاصل تلاش بیش از ۱۰ ساله جمعی از محققان می‌باشد که با اشراف حضرت آیت‌الله جوادی آملی، به رشته تحریر درآمده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی خاطرنشان کرد: حضرت آیت‌الله جوادی آملی، همواره بر این نکته تأکید دارند که علم تفسیر، علمی بسیار مهم است که حوزه‌های علمیه هرگز نباید از آن غافل نشوند.

مدیر بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسراء دانش فقه را دارای عمق بیش از هزارساله دانست و گفت: در علم فقه شاخه‌های مختلفی از علوم همچون رجال باید به خدمت گرفته شود تا به نتایج دقیق برسد.

وی با تصریح به اینکه حضرت آیت‌الله جوادی آملی، علم رجال را از لوازم تفسیر قرآن کریم نیز دانسته و بر تحقیق در این‌باره تأکید دارند، افزود: رجال تفسیری یک حقیقت عینی و یک علم است که به فهم هرچه بهتر قرآن کریم کمک می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی با بیان اینکه کتاب «رجال تفسیری» تاکنون در ۷ جلد نوشته شده است و تا ۲۰ جلد نیز می‌تواند ارتقا یابد، گفت: حوزه بایستی با این دستمایه‌های علمی، خود را به فراز علمی اصیل برساند؛ رجال تفسیری یک جریان علمی بوده که به دست محققان تلاشگری به راه افتاده است.

• علم رجال یکی از علوم احیاشده به‌برکت پیروزی انقلاب اسلامی است

حجت‌الاسلام علی‌نژاد نویسنده کتاب «رجال تفسیری» هم در این مراسم، گفت: موضوعاتی که معمولاً حضرت آیت‌الله جوادی آملی به آن‌ها ورود پیدا می‌کنند، بر اساس نیاز جامعه امروز است؛ تفسیر تسنیم، شرح زیارت جامعه کبیره و شرح نهج‌البلاغه، نمونه‌هایی از اقدامات ایشان در این زمینه است. نویسنده کتاب «رجال تفسیری» با اشاره به دغدغه علمی حضرت آیت‌الله جوادی آملی، برای پرداختن به رجال تفسیری، افزود: حضرت استاد به‌دلایل علمی و... از میان تفاسیر مختلف، تفسیر کنزالقائق را به ما توصیه نمودند و ما با استفاده از آن، نگارش «رجال تفسیری» را آغاز کردیم.

وی اظهار کرد: تاکنون دو مقاله در معرفی و نقد این کتاب چاپ شده است که بیان‌گر اهمیت این کار پژوهشی می‌باشد؛ یکی از آن‌ها در شماره هشتم فصلنامه نقد کتاب، با عنوان قرآن و حدیث به چاپ رسیده و دیگری در فصلنامه علمی پژوهشی علوم حدیث چاپ شده است.

آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی

«علم توحید» می‌تواند

رکن اساسی وحدت حوزه و دانشگاه باشد

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با تأکید بر اینکه علم، حوزه و دانشگاه را با هم متحد می‌کند، اظهار کردند: تنها علمی که می‌تواند سبب وحدت اینها بشود، علمی است که صدر و ساقه آن علم، وحدت، توحید، یگانگی و یکتایی است و آن علم دین است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسرا، مراسم گرامی‌داشت سالروز شهادت آیت‌الله مفتح و روز وحدت حوزه و دانشگاه، با پیام تصویری حضرت آیت‌الله جوادی آملی و با مشارکت مرکز بسیج اساتید، مدیران و نخبگان حوزه علمیه قم، بسیج دانشجویی و بسیج طلاب، با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی در سالن جلسات امام خامنه‌ای حرم مطهر کرمیه اهل‌بیت علیهم السلام برگزار شد. متن کامل پیام این مرجع تقلید به شرح زیر است:

است نه ضد دین. هیچ خبری ندارد که آیا دین وجود دارد یا وجود ندارد و سخن از متدین بودن او هم اصلاً به میان نمی‌آید؛ چون هنوز ثابت نشد که دین در عالم وجود دارد؛ پس وقتی این سؤال را از فلسفه پرسیدیم، فلسفه به ما می‌گوید که من باید فکر کنم و ببینم که دین در جهان وجود دارد یا نه؟ مطلب بعدی آن است که فلسفه وارد این صحنه می‌شود که آیا دین هست یا نه؟ و دین هم آن است که درباره ثبوت و اثبات خدا، اثبات اسمای خدا، اثبات صفات خدا، اثبات افعال خدا، اثبات اقوال خدا و اثبات آثار خدا بحث می‌کند. این علم دینی است و آنچه که به وحی و نبوت و معاد برمی‌گردد، اینها به افعال و اقوال خدای سبحان برمی‌گردد.

فلسفه وقتی در این زمینه بحث می‌کند، اگر –معاذالله– کج‌راهِه رفت و در اثر مغالطات و شکوک و شبهات و مانند آن به مقصد نرسید و نتوانست، وجود خدا را ثابت کند، این، دو خطر و دو سم‌پاشی از خود به یادگار می‌گذارد؛ اول، خودزنی می‌کند که این فلسفه می‌شود؛ فلسفه الحادی و مسموم. بعد دیگرزنی می‌کند و تمام علومی که در جهان هست را، سکولار، بی‌طرف یا ضد دین می‌کند؛ چون وقتی این فلسفه به این نتیجه مهوم و باطل رسید که خدایی نیست، اولین خودزنی برای اوست که می‌شود فلسفه الحادی، بعد فیزیک می‌شود الحادی، شیمی می‌شود الحادی، زمین‌شناسی و زمان‌شناسی می‌شود الحادی و مانند آن، که در این صورت ما اصلاً علم دینی در جهان نخواهیم داشت؛ ولی اگر ان‌شاءالله، مصوب بود، راه صحیح رفت، نه راه دیگران را بست و نه خود بیراهه رفت؛ بلکه با برهان ناب درباره هستی فکر کرد و به این نتیجه رسید که خدا هست و واحد است و شریک ندارد و این نظام صنع اوست، دو برکت از خود به یادگار می‌گذارد: اول اینکه خود را الهی می‌کند و به صیغه دینی درمی‌آید که می‌شود، فلسفه دینی و فلسفه الهی. دوم، برکتی نصیب همه علوم می‌کند که زیرمجموعه او هستند؛ چون فلسفه رئیس علوم است و از این منظر، مرحوم بوعلی را می‌گویند: «شیخ‌الرییس»، فارابی و ابوریحان را می‌گویند: «ریس» زیرا ریاست عالم به ریاست علم اوست، نه ریاست جعلی و نصبی! اولین کاری که چنین فلسفه‌ای می‌کند، اینکه خود را می‌آزاید و این می‌شود، فلسفه دینی و الهی. دومین کاری که می‌کند، این است که همه علوم را صیغه دینی می‌بخشد که فیزیک می‌شود دینی، شیمی می‌شود دینی، دریاشناسی و صحرانشناسی می‌شود دینی؛ چرا؟ زیرا موضوع همه آن علوم مربوط به خداست؛ یا درباره خداست و یا درباره اسمای خدا، اوصاف خدا، افعال خدا، اقوال و آثار خداست؛ قهراً ما علم غیردینی نداریم؛ مگر آن علمی که موضوعش فعل انسان باشد، نه فعل خدا! توضیح این مطلب در اصل بعدی است.

اصل بعدی آن است که دینی بودن علم، به موضوع آن وابسته است؛ همان‌طوری‌که گفتند، تمایز علوم به تمایز موضوعات است، این‌جا هم دینی بودن علم، به موضوع آن است. علمی که موضوع آن، خدا، اسمای خدا، اوصاف خدا، افعال خدا، اقوال و آثار خداست، این[علم] می‌شود دینی. علمی که موضوع آن فعل انسان است؛ مثل خوانندگی، نوازندگی، نویسندگی و هنرپیشگی، اینها هم می‌تواند دینی باشد، اگر مطابق دستورهای شرع باشد و می‌تواند غیردینی باشد، اگر مخالف دستورهای شرع باشد. پس، علمی که موضوع آن علم، فعل انسان است، این علم می‌تواند دینی یا غیردینی باشد؛ اما علمی که موضوع آن فعل یا قول خداست، این حتماً دینی است و غیردینی نخواهد بود. بنابراین علومی که در دانشگاه‌ها مطرح است؛ از قبیل فیزیک، شیمی، ریاضی، هیئت،

آیت‌الله حسینی بوشهری در مراسم رونمایی از کتاب «رجال تفسیری»

«رجال تفسیری» در نوع خود اثری بی‌نظیر است

حضرت آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی در موضوع این کتاب طرح شده که احادیث تفسیری به میدان بیاید و دانش رجال در خصوص آنها بحث کند. رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه ابراز کرد: تفسیر تسنیم، نشانه اهتمام تمام به علم تفسیر است؛ اما تأکید حضرت استاد، آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی همواره این است که برای شناختن قرآن، ناگزیر باید به سراغ اهل‌بیت علیهم السلام برویم و این دو از هم جداناشدنی هستند. وی ادامه داد: حدیث جایگاه بسیار بلندی دارد و بعد از قرآن، دومین سند دینی ماست؛ لذا کار عظیمی در این کتاب صورت گرفته است. پیام و فلسفه نگارش این اثر این است که به همه زوایای حدیث باید به‌صورت جامع نگریسته شود؛ چراکه حدیث همواره حتی در عصر خود پیامبراکرم صلی الله علیه و آله نیز مورد جعل بوده است؛ لذا لازم است که با اشراف بر علم رجال و درایه، ابهامات احادیث را برطرف کنیم؛ به‌ویژه در احادیث مربوط به فهم آیات قرآن کریم.

آیت‌الله حسینی بوشهری تأکید کرد: نکته مهمی که باید مدنظر قرار داد، این است که هیچ اثر علمی بی‌نقص نیست. رشد و بالندگی حوزه‌ها به‌خاطر نقد بوده است. سیره امامان علیهم السلام این بوده که مشوق مردم در فهم دین بوده‌اند؛ لذا بایستی محققان و پژوهشگران این عرصه به میدان بیایند و با نقد علمی و متقن این اثر، بر رشد و بالندگی آن بیفزایند.

آیین رونمایی از کتاب «رجال تفسیری» تحت اشراف آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی با سخنرانی آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، حجج‌اسلام مرتضی جوادی آملی رئیس بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسراء و ابوطالب علی‌نژاد پژوهشگر و مؤلف اثر، ۲۵آذر همزمان با هفته پژوهش در سالن آمفی‌تئاتر این بنیاد برگزار شد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسرا، آیت‌الله حسینی بوشهری در این مراسم با تسلیت ایام شهادت حضرت صدیقه طاهره علیها السلام، از مسئولان برگزاری این نشست تقدیر و تشکر کرد. رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه‌های علمیه قم، با اشاره به برکات هفته پژوهش، اظهار کرد: هفته پژوهش خون تازه‌ای در رگ‌های مراکز علمی و حوزوی ایجاد می‌کند. رسالت همه حوزویان و دانشگاهیان ما این است که همواره وقت خود را صرف پژوهش کنند؛ کل ازمینه حوزه و دانشگاه باید مصروف پژوهش و تولید علم باشد و هفته پژوهش، نمادی از این ازمینه است.

آیت‌الله حسینی بوشهری، به ویژگی‌های منحصربه‌فرد کتاب رجال تفسیری اشاره و بیان کرد: این اثر در نوع خود اثری نه کم‌نظیر؛ بلکه بی‌نظیر است! «رجال تفسیری» یک شاهکار است؛ چراکه همواره علم رجال در بحث‌های مفهاماتی برای علم فقهات و اجتهاد مطرح بوده است؛ اما یک ابتکار توسط

آیت‌الله‌العظمی نوری همدانی عنوان کردند

شبهات بر اساس منطق اسلام و قرآن

پاسخ داده شود

ائمه جمعه علاوه بر داشتن فقا‌هت و تسلط بر آیات قرآن و سخنان اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم السلام باید نسبت به زمان و اوضاع کنونی جهان اسلام آگاه و بصیر باشند تا مطالب به‌روز و مطابق با نیازهای جامعه را برای مردم بیان کنند.

به گزارش خبرگزاری حوزه،

حضرت آیت‌الله نوری همدانی، ۱ دی در دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین شعبانی نماینده ولی‌فقیه در استان و امام جمعه همدان و آیت‌الله موسوی اصفهانی مدیر حوزه علمیه و امام جمعه این استان؛ با اشاره به جایگاه نماز جمعه در نشر معارف اسلام و فرهنگ اهل‌بیت علیهم السلام، گفتند: یکی از موهبت‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی، برگزاری نمازجمعه در گوشه و کنار میهن اسلامی است که فرصت‌های خوبی برای بیان احکام و معارف الهی و آگاه نمودن اقشار مختلف جامعه نسبت به مسائل و موضوعات مهم منطقه و جهان ایجاد کرد و توانست، نیروهای مردمی را برای رفع مشکلات و دفع توطئه‌های دشمنان بسیج کند.

این مرجع تقلید، به جایگاه ائمه جمعه پرداخته و تأکید کردند: ائمه جمعه علاوه بر داشتن فقا‌هت و تسلط بر آیات قرآن و سخنان اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، باید نسبت به زمان و اوضاع کنونی جهان اسلام آگاه و بصیر باشند تا مطالب به‌روز و مطابق با نیازهای جامعه برای مردم بیان کنند و مشکلات جامعه و دردهای مردم را بیان و خواسته آنها را به مسئولان برسانند و در چارچوب شرع و قانون مطالبه‌گری کنند.

معظم‌له، تفسیر قرآن و نهج‌البلاغه و صحیفه سجاده را به‌عنوان عالی‌ترین منابع برای خطبه‌های نماز جمعه در زمان کنونی نام بردند و گفتند: باید در جهت ترویج و نشر فرهنگ اهل‌بیت علیهم السلام از این کتاب‌ها استفاده و مردم را از چشمه‌های زلال سخنان حضرات معصومین علیهم السلام بهره‌مند نمود. امروز دشمنان اسلام با تمام توان به مقابله با اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله برخاسته‌اند و با ایجاد شبهات، به دنبال مقاصد شوم خود هستند؛ از این‌رو باید بر اساس منطق اسلام و قرآن به این شبهات پاسخ داده شود.

ایشان در توصیه‌ای به ائمه جمعه، گفتند: برای خدمت به مردم باید از تمامی ابزارها استفاده نمود و یکی از خصوصیات ائمه جمعه و روحانیت، در کنار مردم بودن است. باید در میان مردم بود و به سخنان و درد دل‌های آنان گوش داد و در حد توان در رفع مشکلات مردم تلاش نمود.

حضرت آیت‌الله علوی گرگانی

مدرک تحصیلی معتبر و مورد اتفاق همه حوزه‌های علمیه طراحی و صادر شود

حضرت آیت‌الله علوی گرگانی با اشاره به اهمیت اعطای مدارک علمی و تحصیلی حوزوی معتبر به طلاب از سوی حوزه علمیه، اظهار کردند: نظر من این است که به‌عنوان تشویق به پژوهشگران، مدارکی حوزوی اعطا گردد تا اعتباربخشی به تلاش علمی آنان باشد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله علوی گرگانی، ۳۰آذر در دیدار مسئولان معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، ضمن تقدیر از تلاش‌های آنان، گفتند: باید مقوله عالم‌پروری در حوزه‌های علمیه، به‌گونه‌ای اجرایی شود که طلاب، پس از فارغ‌التحصیلی به سطح علمی خوب و قابل اعتنایی برسند.

ایشان با اشاره به اهمیت اعطای مدارک علمی و تحصیلی حوزوی معتبر به طلاب از سوی حوزه علمیه، اظهار کردند: نظر من این است که به‌عنوان تشویق، به پژوهشگران مدارکی حوزوی اعطا گردد تا اعتباربخشی به تلاش علمی آنان باشد.

معظم‌له خاطرنشان کردند: می‌بایست مدرک علمی جامع و مشترکی که مورد توافق همه حوزه‌های علمیه؛ اعم از قم، مشهد و سایر بلاد باشد، طراحی گردد تا طلاب بتوانند، حاصل تلاش‌های علمی خود را در حوزه‌های علمیه مختلف ارائه دهند.

• تعیین ۵۰۰ عنوان موضوع دارای اولویت در پژوهش

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی‌حاجی نیز در این دیدار، گفت: سیاست معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه بر این است که از پژوهش‌ها و تولیدات علمی طلاب و اساتید حوزه که بر اساس اولویت‌ها و نیازهای جامعه و نظام اسلامی باشد، حمایت نماید. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه افزود: تاکنون با استفاده از نظرات کارشناسان امر پژوهش، به ۵۰۰ عنوان موضوع دارای اولویت رسیده‌ایم.

وی با اشاره به اینکه حوزه علمیه قم، به دنبال گره‌گشایی از مشکلات نظام و جامعه است، اظهار کرد: تاکنون جلساتی را با حضور فعالان عرصه پژوهش در ۲۱ رشته تخصصی مختلف برگزار کرده‌ام تا به اولویت‌های پژوهشی مورد نیاز و کاربردی متناسب با نیازهای حوزه، جامعه و نظام اسلامی برسیم.